

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philippi Clüveri[i] Germaniæ Antiquæ Libri tres

Clüver, Philipp

Lugduni Batavorum, 1631

Cap. XXII. De Cimbris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44541

Φεγγων ἐχορδῖλεν ὑπερβαλλόμενοι γλῶ, ἦν τὴν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀρμίσθησαν. καὶ τῇ βασιλείᾳ
 προχοῦτες, τὴν δὲ ἄλλα ἀλλοτρίᾳ ἔστωσαν ποιεῖ, πάσης ἀδελφείας μεῖζονα νῆσι, τὸ Σαλίαν ἐστὶν,
 Φεγγων δὲ ποιοῦν, ἐν τῇ οἰκίᾳ χρίσας ὑπὸ Σαξόνων εἰς ταῦτα τὴν νῆσαν ἀπελάθοντες, ἔξβαλλον.
 Hoc est : Omnes jam in iis locis barbari spem omnem abjecerant, tantumque non ad interne-
 tionem perituras existimabant suorum reliquias ; quum Saxones, omniam eas regiones inco-
 lentium barbarorum & animis & corporum viribus, & laborum in praeliis tolerantia, fortissimi
 habiti, Cauchos, gentis suae partem, in Romanorum solum emittunt. At finitimis Francus transitu
 eos prohibentibus (qui metuebant, ne justam Caesari causam praeberent sese rursus invadendi)
 navibus constructis, Rheno praevertenti parentem Francorum imperio regionem, in Romani ju-
 ris solum contenderunt : & adpulsis ad Bataviam navibus, quam bipartito divisas Rhenus insu-
 lam efficit, quavis insula amnicam majorem, Saliorum nationem, Francorum partem, vi Saxo-
 num in hanc insulam suis e sedibus rejectam, expulerunt. Ad Rhenum usque hanc SAXO-
 NIAM pertinuisse, liquet etiam ex Marcellino ; qui, lib. xxvii, eandem Saxonum in
 Galliam eruptionem, de qua supra citavi Orosium ac Diaconum, his memorat verbis :
 Gallicanos tractus Franci, & Saxones, iisdem confines, qua quisque erumpere potuit, terra vel
 mari, praedis acerbis, incendiisque, & captivorum funeribus hominum violabant, nempe
 Franci terra, Saxones mari, quod adcolebant in Chaucorum Fritiorumque finibus. De
 eadem eruptione sequenti libro ita : Erupit, Augustis Valentiniano ac Valente ter Coss.,
 Saxonum multitudo : & oceani difficultatibus percutis, Romanum limitem gradu patebat in-
 tento ; saepe nostrorum funeribus pasta. Cujus eruptionis prima procellam Nanneus sustinuit
 comes, regionibus iisdem adpositus. Lege primam procellam. nam jam antea huc erupisse,
 patuit e Zosimo. Quin jam tum in Diocletiani principatu maritimam Galliae oram de-
 praedatos fuisse, testatur Eutropius lib. ix : Post hac tempora Carausius, qui vilissime natus,
 in strenuo militia ordine famam egregiam fuerat consecutus, cum apud Bononiam, per tractum
 Belgica & Armorica, pacandum mare accepisset, quod Franci & Saxones infestabant. Utrum
 tunc Saxones trans Albim adhuc incoluerint cervicem Cimbricae peninsulae, ut viris do-
 ctis placere video, nec ne, plane juxta cum illis in incerto habeo. Suspicio tamen, mare
 tum demum eos summa peritia exercuisse, postquam apud portuosum illud, emittendis
 ac recipiendis navibus apertissimum litus, inter Albim Rhenumque confederunt.
 nam ante Saxonum in has oras immigrationem Franci rei nauticae parum fuere periti. 30
 Quapropter jam Diocletiani aeo heic Saxones fuisse existimo. Ad Hispaniam usque
 postea omne Gallicum litus eos infestasse, ex Sidonii manifestum est epistola vi, lib.
 viii : Subitus a Santonis nuntius constanter asseveravit, nuper vos classicum in classe cecinisse,
 atque inter officia nunc nauta, modo militis, litoribus oceani curvis inerrare contra Saxonum
 pandos myoparones. Idem auctor, carmine vi :

Quin & Armoricus piratam Saxona tractus
 Sperabat, cui pelle salum sulcare Britannum
 Ludus, & affuto glaucum mare findere lembo.

Unde etiam dispositi fuere per Galliae Britanniaeque litora milites cum praefectis ad coer-
 cendas Saxonum depraedationes ; qui inde adpellati sunt, teste No. itia imperii, *Comites 40*
litoris Saxonici per Britannias ; & Tribuni cohortis Armoricae in litore Saxonico.

Ceterum Theodosio Juniore ac Valentiniano III imperatoribus, in Britanniam ab
 ostiis Rheni, Britannorum accersitu, contra Pictos Scotosque, una cum Anglis magnam
 eorum partem trajecisse, circa annum a nato Jesu cccxxx, vulgo notum est.

C A P. XXII.

De CIMBRIS.

SAXONIBUS continuabantur CIMBRI. Auctor noster in libro de Germania :
 Eundem Germaniae sinum, proximi oceano, Cimbri tenent. ἀπὸ τῆς ἑσπέρουσης, ut ait 50
 Ptolemaeus, id est, ipsam peninsulaem : quae CIMBRICA ei & Stephano dicitur.
 Strabo etiam, lib. vii, ἑσπέρουσαν οὐκὼν λέγει, id est, peninsulaem incolentem : quam-
 quam imperite eos cis Albim amnem statuit. quem errorem inde ei natum puto, quod
 Romani scriptores, quemadmodum postea auctor noster, eorum narrationem cum
 populorum Cisalbinorum expositione conjunxerunt. Plinio, lib. iv, cap. xiii, ea, ne-
 scio unde, vocatur CARTRIS. Promontorium, inquit, Cimbrorum, excurrens in maria
 longe, peninsulaem efficit, quae Cartris appellatur. Hujus isthmum male omnes pariter
 nostri saeculi geographi describunt inter Lubecam & Hamburgium ; praeter mentem
 Ptolemaei,

Ptolemæi, qui proximam Albi Chalusoque annibus regionem, id est, Hólfatiam, *cervicem peninsule* vocat, sedem Saxonum; ipsam verò peninsulam ultra statuit. Isthmus igitur rectior veriorque erit is, quem supra indicavi. Cetera cuncta mare cingit.

De gente CIMBRORUM sic nollet: *Eundem Germaniæ finem, proximi oceano, Cimbri tenent. parva nunc civitas; sed gloriâ ingens. veterisque fama latè vestigia manent, utraq; ripâ castra; ac spatia; quorum ambitu nunc quoque metiaris molem manusque gentis, & tam magni exercitus fidem. Sexcentimum & quadragesimum annum urbs nostra agebat, cum primum Cimbrorum audita sunt arma, Cæcilio Metello ac Papirio Coss. Castrorum ista vestigia ineptissimi homines ad ipsam referunt Cimbrorum peninsulam; interpretanturque nunc aggerem, qui inter supra dictum finem Syle & Trejam flumen ductus, Danorum opus vocatur, vulgò dat Dänen wark. Verùm vel in Galliâ, vel in Italiâ fuisse, supra, lib. I, cap. I, adnotavi.*

Ceterùm de Cimbris his mirificas video, etiam ab antiquissimis scriptoribus, traditas esse fabulas: quas paucis heic examinasse, haud abs re fuerit. Plutarchus in Mario: *Αὐτοὶ μὲν γὰρ ἀμύχια τῆ πρὸς ἑτέρας, μήκει τὴ χώρας ἐν ἐπιλήθον, ἠγροῦσι το πίνες ὄντις αἰθρῶπων ἢ πᾶθεν ὀρηθῆντες ἄεσπερ νεφθ. ἐμπόσιον τῆ Γαλατία. καὶ μάλιτα μὲν εἰκάζοντο Γερμανικὰ ἤθη τῶν καθήκοντων Ἰππὶ πὸν βορείον ὠκεῶν ἔϊται, πῆς μερήσει τῶν σωμάτων, καὶ τῆ χαροποτηλῆ τῶν ὀμμάτων. καὶ ὅτι Κίμβρος ἐπονομάζετο Γερμανοὶ ἐστὶ λησῆς. Εἰσὶ δὲ, οἱ καὶ τῶν Κελτικῶν Διὰ Βαθθ. χώρας ἐ μέγαθθ, δὸπὸ τῶν ἔχθη Ἰταλίας, ἐ τῶν Ἰσπαρκίων κλιμάτων, πρὸς ἠλιον ἀνίσχοντα καὶ τῶν Μαιώων 20 Ἰππερῶων, ἀπὸ τῆ Πόντικῆς Σκυθίας λέγουσι, κακίθηεν τὰ ἤθη μεμικθαι. τέρας ἔχασαντας σὺν ἐκ μίας ὀρηθῆς, ἃδε συνεχῶς, ἀλλὰ ἕτες ἄρα καθ' ἕκαστον ἐλαιῶν εἰς τὴν προδεν αἰ χερῶντας, πολέμα χρονοῖς πολλοῖς ἐπλάθειν τῶ ἠπειρον. δι' ὃ καὶ πολλὰς κατὰ μέθθ ὀπτικλήσεις ἔχοντων, κοινῆ Κελτικῶν τὴν φρατὴν ὠνομάζον. ἄλλοι δὲ Φασὶ, Κιμμερίων τὸ μὲν πρῶτον ὄφ' Ἐλλῶων τῶν πάλαι γινώσκοντων, ἃ μέγα ἠρώδου ἔ. πάντες μόρον, ἀλλὰ Φυγῶν ἢ εἰσὶν πῶ βιαδῆσαι Ἰσθθ Σκυθῶν, εἰς Ἀσίαν δὸπὸ τῆς Μαιώωνθ Διαιπερῶων, Λυγαμιθθ ἠγροῦσι. τὸ δὲ πλείστον αὐτῶν καὶ μαχμῶπῶν ἐπ' ἔχθη οἰκῆν πρὸ τῶν ἔχθ Ἰταλίας. ἄεσπερ δὲ Φασὶ γῶ μὲν ἠμέδου σὺσκιον, καὶ ὠλώδη, καὶ δυσήλιον πᾶσθ, Διὰ Βαθθ καὶ πυκνότητθ δρυμῶν, ἃς μερὶ τῶν Ἐρκωίων εἰσθ δίνκων. ἔρανθ δὲ εἰληχῆναι, καθ' ὃ δοκεῖ μετὰ λαμβάνων ὃ πᾶσθ ἔχθημα, Διὰ τῶν ἔχθη τῶν πρὸ ἀλλήλων, ὀλίγον δὸπὸ εἰπεν ἔ. καὶ κερυφῶ ἰσχυρῶς σημειε πρὸ τῶ οἰκῆσθ. αἱ τὴ ἠμέρα βεα- 30 χυτῆ καὶ μὲν πρὸς τὰ νύκτας ἰσθ κατὰ ἠμέδου τὴν χρονον. δι' ὃ καὶ τῶν εἰσθ καὶ μὲν ὀμμάθθ ὀμῆρω ἠρώδου πρὸς τῶ νεκῶν. ἔθη ἔν τῶ ἔφουδον εἶναι τῶν βαρβάρων τέτων Ἰππὶ τῶ Ἰταλίας, Κιμμερίων μὲν ἐξ ἔχθη, πῆ δὲ Κίμβρων, σὺν δὸπὸ τροπῆ πρὸς οὐροδουμῶν. Ἀλλὰ τῶτα μὲν εἰκασμῶ μάλλον, ἢ καὶ βέβαιον ἰσθ καὶ λέγουσι. id est: Hos autem, quod nullum haberent cum aliis commercium, atque ex tractibus advenirent longinquis, nemo noverat, qui mortalium essent, aut unde profecti nubium modo incumberent Gallie & Italiae. Ex corporum tamen proceritate, & castis oculis maximè, Germanicas esse nationes conjectabant, oceanum septemtrionalem adcolentium: & quòd Cimbròs Germani nominent latrones. Sunt qui Celticam longitudine ac latitudine terrarum ab oceano ac septemtrionalibus plagis ad orientem, versus lacum Maotim vergere, & ad Ponticam Scythiam pertinere perhibent; atque inde illas committas 40 genteis. Has domo egressas, non uno neque perpetuo impetu; verùm singulis annis semper porrò progredienteis, sub ver arma circumferendo peragrassè continentem Europa. Quapropter, etsi diversa singulatim haberent vocabula, tamen communi adpellatione Celtoscythas vocasse. Alii autem, Cimmerios, qui primi quondam à Græcis sunt cogniti, partem exiguam fuisse universi, tantum catervam quamdam profugorum vel seditiosorum, ab Scythis compulsam à Maotide lacu in Asiam duce Lygdamio trajicere. maximam eorum multitudinem, & bellicosissimam, in ultimis ad oceanum oris habere sedes. regionem incolere ob profundas ac densas silvas, quæ ad Hercynios usque saltus introrsus pertinent, caliginosam, nemorosam, & opacam. cælum sortitos, quæ polus septemtrionalis, ex parallelorum inclinatione sublimis, parum distare videtur ab imminente incolarum vertici puncto. ubi dies, brevitate & pro- 50 lititate pares noctibus, in parteis duas secant anni tempus. unde argumenta suppeditasse Homero fabule, de inferis scribenti. Atque inde hos barbaros in Italiam movisse: qui primùm Cimmerii, tunc, non absone, Cimbri dicti sunt. Sed hæc ex conjecturâ magis, quàm pro comperto memorantur. Quis, quæso, tunc Romanis dixit, latrones Germanis adpellari Cimbròs, quum ipsa Germanorum gens illis adhuc incognita, multo verò magis lingua? Credo ego Romanos postea μίλωνικῶς latrones vocasse Cimbròs, quemadmodum & Ambrones, quod supra in Helvetiis notatum. unde Plutarcho deinde error, ipsis sic dictos latrones Germanis putanti. Cur autem Celtoscythæ fuerint adpellati non modò Cimbri, sed & universi simul Germani, supra sub initium hujus operis docui. Vera*

Cimbrorum sedes, in dictâ peninsulâ, quum temporibus jam Augusti, cui dona miserrunt, teste Strabone in lib. VII, satis nota fuit; causa nulla erat, cur Plutarchus, sub Trajano scribens, de Cimmeriis & Scythiâ Ponticâ fabulas in medium adduceret, superque iis se dubitare profiteretur. Sed hæc levia, præve nugatur Nicephorus Gregoras, lib. II, Cimbras omnino Scythas fuisse antea Asiaticos narrans, dein in Europam transgressos, Germanos & Gallos dictos. Omnis occasio tam absurda de Cimbris fabulandi Græcis, genti in omne genus fabularum semper pronissimâ, fuit ex eo, quod populi quidam antiquissimis temporibus ad Mæotin lacum & Ponticum mare fuerunt haud multum absimili nomine, CIMMERII. de quibus sic Strabo, prædicto libro, ex Posidonii 10
 ποιησάτω στρατείας ἀπ' ἐκείνων δὲ καὶ ὁ Κιμμέριος κληθεὶς Βόσπυρος, εἶον Κιμμερικὸς, Κιμμερικὸς
 ὁ δὲ Κιμμερικὸς ὀνομασθέντων τῶν Ἑλλήνων. Id est: Non ineptâ conjecturâ colligit, Cimbricos, quum
 essent homines vagi, ac latrones, ad Mæotin quoque lacum usque armis progressos. ab iis autem
 cognominatum Bosphorum Cimmericum, quasi Cimbricum; quum Græci Cimbras Cimmericorum
 nomine adfecerint. De iisdem lib. XI: Ἐκείνῳ δὲ οἱ Κιμμέριοι μεγάλῳ ποτὶ ἐν τῷ Βόσπυρῳ
 δυνάμει. διότι καὶ Κιμμερικὸς Βόσπυρος ὀνομάσθη. ἔτι δὲ εἰσὶν οἱ ὁ δὲ τῶν μισθίων οἰκόντας
 ἐν ταῖς δεξιαῖς μέρεσι τῆς Πόντου μέχρι Γαίας ἐπιδραμόντες. Τότες ἔδωκεν οὐκ ἐξήλασαν ἐκ τῶν τόπων
 Σκόδιαι. id est: Fuit quondam magna Cimmericorum in Bosphoro potentia; qui & Cimmericus
 ab iis dictus. Hi sunt, qui mediterranea incolentes, à dextrâ Ponti ad Ioniam usque, incur- 20
 sionibus vexaverunt. Ceterum hos Scythæ illis locis expulerunt. Primum illud bene habet,
 quod nullâ aliâ ratione nitatur, quàm Posidonii conjectatione nudâ: quæ & ipsa ex
 nullo magis argumento, quàm ex nominum Cimbrorum Cimmericorumque similitu-
 dine. jam igitur videamus, quando Cimbræ ex peninsulâ suâ ad Mæotin commigrave-
 runt. Ipse Strabo ita de Homero scribit lib. I: Οὕτω δὲ καὶ ὁ δὲ Κιμμερικὸς εἰδὼς οἰκόντας τὴν
 Κιμμερικὸν Βόσπυρον πρὸς Βόρρα, καὶ ῥοφίῃ, μεταχέου εἰς σκοτεινὸν πᾶσι πῶν, οἰκίως τὸν καθ' ἑδῶν
 χεῖρισμον ὄντι πρὸς τὴν μυθολογίαν τῶν ἐν τῇ πάλαι. ὅτι δὲ οἶδον αὐτοὺς, οἱ χρονογράφοι δηλοῦσι, ἢ μι-
 κροὶ πρὸς αὐτὴν τῶν Κιμμερικῶν ἐφοδοῦν, ἢ κατ' αὐτὴν ἀναγείφοντες. Hoc est: Sic etiam, quum
 posset, Cimmericos versus septentriones habitare ad Bosphorum Cimmericum, regione caliginosâ;
 transtulit eos in tenebrososum locum, opportune inferos ad hoc commentus in Phisæâ peregrina- 30
 tione. Quod autem eos noverit, ex eo liquet, quod vel ejus ætate vel paullo ante eum, Cim-
 meriorum excursionem referunt rerum scriptores. Et eodem libro antea: Καὶ ἔδωκεν οὐκ ἐξήλασαν
 ἐκ τῶν τόπων Σκόδιαι. οἱ δὲ Κιμμερικὸς εἰδὼς, (εἰδὼν τὸ ἰδίον ὄνομα τῶν Κιμμερικῶν εἰδὼς, αὐτοὺς ἢ ἀγνοῦν)
 οἱ κατ' αὐτὴν ἢ μικροὶ πρὸς αὐτὴν, μέχρις Γαίας ἐπιδραμόντες τὴν τὴν ἐκ Βόσπυρου πᾶσι. Id est:
 Cimmericum etiam Bosphorum scivit, dum Cimmericos scivit, non modo nomen eorum: qui ejus
 ætate, aut paullo ante, à Bosphoro ad Ioniam usque excursionem fecerunt. Ergo jam ante an-
 num mundi ter millesimum Cimbræ Germani ex Cimbricâ peninsulâ ad Ponticum ma-
 re & in Asiâ commigraverunt. nam circa id tempus Homeri colligitur ætas. Cimbræ
 verò jam antè μεγάλην ἐν τῷ Βόσπυρῳ ἐκείνην δυνάμει, quàm in Ioniam transgressi sunt.
 Quis id sanæ mentis homo credat? Certè nemo: præsertim quum veterum historiarum
 monumenta id nulla tradant, nisi nuda illa Posidonii, aliorumque Græcorum, quos ci- 40
 tare videtur Plutarchus, ex solâ vocabulorum similitudine conjectatio. cui cur majorem
 fidem habeam, quam illorum sententiæ, qui Europæos in septentrione Cimbras ab
 Asiâ profectos tradunt, rationem nullam video. Ex VENDORUM, qui Suevicum
 mare in Prussia ac Livoniâ, & VENDORUM, qui Padum in Italiâ adcoluerunt, no-
 minum similitudine, quantæ sint iisdem Græcis antiquissimis temporibus fictæ fabulæ,
 infra suo loco patebit. Idem circa Cimbrorum Cimmericorumque nomina accidisse,
 omnino existimo. quidpe, quum illos esse in Germaniâ, hos verò ad Pontum, audivif-
 sent; quidam Cimmericos à Cimbris, alii Cimbras à Cimmericis originem ducere, fabu-
 lati sunt; nominaque eorum confuderunt. testis est Stephanus, in voce Ἄγροι: Κιμμερικὸς,
 οὗς τινὲς φασὶ Κιμμερικὸς: id est: Cimbræ; quos quidam Cimmericos vocant. 50

Sed à fabulis ad res veras tandem redeamus. Florus lib. III, cap. III: Cimbræ, Theu-
 toni, atque Tigurini, ab extremis Galliæ profugi, quum terras eorum inundasset oceanus, novas
 sedes toto orbe querebant. exclusisque Galliâ & Hispaniâ, quum in Italiam migrarent; & ce-
 tera, quæ sequuntur. De eâ loquitur Cimbrorum expeditione, cujus arma Cæcilio Me-
 tello ac C. Papirio Coss. primum Romanis audita. De eadem hæc Strabo lib. VII, ex
 Posidonii scriptis: Περὶ τῶν Κιμμερικῶν τὰ ἔθνη εὐ λέγεσθαι, τὰ δὲ ἐξ ἐπισημοῦς ἢ μεταχέου ἔθνε
 γὰρ τῶν ποταμῶν αἰτίας ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ἤλθον, καὶ ληστικὸς διπλοῦσθε αὐτοὺς, ὅτι χερρόνησον οἰκόντες, με-
 γάλῃ πλεονεξίᾳ ἐξελθόντες ἐκ τῶν τόπων, καὶ πρὸς τὴν ἑσχιστὴν τῶν χωρῶν ἢ ἄλλο πᾶσι, καὶ ἐπιμύσει
 τῶν Σε-

veditione desumpta: Αἰπὴ πᾶντις δὲ εἰς ἀσραγάλων ἑυθμῶς, κερμίζαν εἰς πτα νῆσιν περικερμίζω μὲν
 ἢ Βρετανικῆς, ὀνομαζομένης δὲ Οὐίκτιν. καὶ ἄ τας ἀμπώτεας ἀναζηρηγομένης Ἐμισαζὺ τίπυ, τὰς
 ἀμᾶξαις εἰς πῶπτω κερμίζουσι δαχίλη πὴν καοσίτηρον. ἴδιον δὲ πὴν συμβαίνει ἐπὶ τὰς πηλοσίω νήσας, τὰς
 μέγξυ κερμίνας τῆς τε Εὐράπης καὶ τῆς Βρετανικῆς. καὶ μὲν ἄ τας πηλομμυρίδας Ἐμισαζὺ πὴν καη-
 ρμῆνε νῆσι Φαίοντιαι. κατὰ ἣ τας ἀμπώτεας δοτῆρῶσις τὴν θαλάσσης, καὶ πῶπτω τὸ πῶν ἀναζηρηγομένης,
 θεωρῶνται κερμίνων. ἐντεθεν δὲ οἱ ἔμπροσθεν τῶν ἐγχωρίων ἀνένται, καὶ ἀνομιζοῦσιν εἰς πῶ
 Γαλαπίω. Hoc est: Talorum modo conformatum, in quamdam Britannia adjacentem insulam,
 cui nomen Victis, deportant. dum enim per refluxus intervallum locus in medio desiccatur, plu-
 stris largam stanni vim transvectant. Insulae verò hisce vicinis, quae Europam Britanniamque
 interjacent, peculiare quiddam accidit. freto quidpe interjecto per inundationem aetus aquis op- 10
 pleto, insula esse adparent. decedente verò per reciprocationem mari, ingens loci spatium aquis
 defectum, peninsularum speciem reddit, inde stannum, ab incolis coemtum, in Galliam negotiato-
 res deferunt. Horum hodiè nihil conspicitur: sed insulae sunt perpetuo ac satis alto freto
 cinctae. Idem igitur & Cimbrorum quondam accidisse litori, nihil impedit, quò minus
 iis credam, quos tam graviter Posidonius ac Strabo reprehendunt. Atque hinc insulae illae
 natae, quae Cimbricae peninsulae ab occidente crebrae objacent. Eam autem inundatio-
 nem, quae Cimbrorum ingens multitudo deleta fuit, pars verò, veriti ne omnis mox eo-
 rum terra fluctibus obrueretur, fessis suas reliquerunt, magnam insignemque fuisse, ac
 fortè omnium primam, maximè credibile est. Ea quando acciderit, difficile dispectu est.
 Ex Aristotelis tamen, qui sub Philippi, filiique ejus Alexandri imperio, annis ante natum 20
 Jesum circiter cccxi claruit, Eudemiorum lib. III, cap. I, colligitur, jam ante vel circa
 ejus tempora eam factam. nam is haud obscurè eam innuit his verbis: Οἶον εἰ κελευθὸς πᾶς τῆ
 κύμασιν ὅπλα ἀπαιτῶσι λαοῦσις. id est; quemadmodum si Celtae sumi is armis occurrant fluctibus.
 Oberratio igitur illa longinqua per dictas gentes, cccxi circiter per annos duravit, do-
 nec tandem in Italià à C. Mario deleri fuerunt. Hinc Quintilianus, declamatione III:
 Gens majorem terrarum partem victoriis pervagata, tantum in Mario stetit. Verissimum heic
 deprehenditur esse, quod Plutarchus, ut supra citavi, ex vetustiorum Graecorum monu-
 mentis refert his verbis: Τῆς ἀνασάντας οὐκ ἔκ μίας ὁρμῆς, ἐδὲ συνεχῶς, ἀλλὰ ἔτις ἄρα καὶ
 ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς πύμπροσθεν αἰὶ χωρῆτας, πῶπλοις ἐπιλθεῖν πῶν ἡπειρῶν. id est: Hos, domo egres- 30
 sos, non uno nec perpetuo impetu, verum singulis annis semper sub ver porro progredienteis, arma
 circumferendo peragrassè continentem Europa. Sic tandem posteri tantum eorum, qui è
 Cimbrica peninsula progressi erant, in Italiam pervenerunt.

Pars tamen gentis domi in peninsula, ceteris proficiscentibus, remansit. qui postea
 legationem cum dono ad Augustum miserunt, veniam illatarum quondam à popula-
 ribus seu majoribus suis injuriarum, & amicitiam petentes. Exiguum fuisse domi ma-
 nentium numerum, vel inde liquet, quòd ne Taciti quidem aeo civitas eorum succre-
 verit. sic enim ille: Parva nunc civitas. Ptolemæus, qui LX circiter annis, ut supra di-
 ctum, post Tacitum scripsit, nomen eorum in extremam, versus septemtriones, penin-
 sulae partem compegit; sex præterea in eadem peninsula nationibus constitutis. quas
 unde habuerit, aut quomodo tot numero nominibusque diversae in tam arcto terrarum 40
 spatio includi potuerint, haud facile dispicio: nisi fortè singulae partes seu pagi fuerint
 universae Cimbrorum civitatis. Peninsulam ipsam cum cervice describit in hunc modum:
 Ἡ μὲν πῶν Ἀλβιν ἐξοχή. ἢ ἐφ᾽ ἑξῆς ἐξοχή. καὶ ἐπὶ ἐφ᾽ ἑξῆς καὶ δὲ κλυκωπίατη. τὸ ἀνατολικώτατον αὐτῆς.
 ἢ μὲν πῶν ἐξοχῶν πρῶτη ἐξοχή. ἢ ὑπὸ τῶν πῶν ἐφ᾽ ἑξῆς. ἢ πρὸς ἀνατολὰς Πηροφῆ. Χαλῶσιν πο-
 τὰ μὲν ἐκβολαί. id est: Extensio post Albim: extensio quae sequitur: alia quae sequitur, maximè
 septemtrionalis: pars ejus maximè orientalis: post extensionem hanc prima extensio: dein quae
 sub hac sequitur: inde conversio ad orientem: Chalusi amnis ostium. Graduum scrupulorumque
 numeros non visum adjungere, quia, ut falsi, nihil juvant. Extensio igitur post Albim
 flumen, est in regione Eyderstede, ad vicum VVester Hever. extensio, quae sequitur, est ad
 promontorium, quod vulgò dicitur Bouwensberg. quae rursus sequitur, maximè septemtrio- 50
 nalis, nunc promontorium Hannwith. pars ejus maximè orientalis, eadem est, quod pro-
 montorium Cimbrorum Plinio lib. II, cap. LXVII, & lib. IV, cap. XIII; nunc vulgò Skage.
 post eam extensionem prima extensio, est peninsula, in qua opidum nunc Grimstede. quae
 sub hac sequitur, insulae Alsen est obversa, ubi vicus Nubel. ad ortum conversio, in cervice
 peninsulae, est in Hollatiæ regione, quae dicitur VVager land, ad insulam Femeren; ubi
 vicus Korstorp. Chalusi amnis nunc vulgò dicitur de Trave, Lubecam abluens. Populos
 verò in universa peninsula enarrat Ptolemæus hoc modo: Αὐτῶν ἢ πῶν χερσονήσον κατὰ χερσον
 ὑπὸ μὲν τὸς Σάξωνας Σιγῶλωνες, δὲ πὸ δυσμῶν. εἴτα Σαβαθίσιος. εἴτα Κοβαδοί. ὑπὸ τὸς οὐς Χαλῶν.
 καὶ ἐπὶ

καὶ ἐπὶ τὰς τῶν δυσμικῶν μὲν φαιδῶσσι, ἀναλικῶν ἢ Χαρῶδες. πάλιν ἢ δὲ κινῶν κίμ-
 βροι. Hoc est: *Peninsulam ipsam tenent, supra Saxones, ab occidente Sigulones; dein Sabalin-*
gii; inde Cobandi; supra hos Chali; & supra hos, magis verò ad occidentem, Fundusi; ad orien-
tem Charudes: omnium hinc maximè septentrionales sunt Cimbri. His singulis sedeis adsigno
 hoc modo: Supra Saxones ab occidente ait esse *Sigulones*; id est, supra occidentalem
 Saxonum partem: nam supra orientalem partem est mare ipsum, ad *Kiel* usque opidum.
 10 igitur his finibus eos includo: ab oriente, mari Svevico; ab occasu, oceano; ab meridie,
 isthmo totius peninsulæ: ab septentrionibus alio isthmo, qui est inter duo opida *Appen-*
rade & Lütke Tunderen. Maximè omnium septentrionales fuere Cimbrorum reliquæ,
 ad Cimbrorum promontorium. his tribus omnem regionem, quæ peninsula & ipsa
 20 vulgò dicitur incolis *Vvensuffel.* Infra Cimbrorum fuere ad occasum *Fundusi*, od ortum
Charudes. horum igitur finibus cingo, ab ortu, Svevico mari; ab septentrionibus curipo,
 qui *Vvensuffellanam* regionem à meridie claudit: ab occasu lacu, in quem curipus ef-
 funditur: à meridie flumine, quo adverso itur ex dicto lacu ad pagum *Hald*: inde verò
 lineâ ad mare Svevicum, & vicum *Kallæ.* *Fundusi* autem limitibus statuo, ab septem-
 trionibus dictum lacum, & isthmum, qui inter eundem lacum & oceanum conspicitur,
 in quo vicus *Silkirck*: ab occasu oceanum, ad vicum usque *Hensberg*: à meridie lineam,
 ab hoc vico ad vicum *Hald*: inde ab ortu dictum flumen ac lacum. Infra Fundusos ac
 30 *Charudes* fuere *Chali.* hi igitur ab septentrionibus prædictis lineis clauduntur: ab ortu,
 mari Svevico; ab occasu, oceano; à meridie flumine, quod apud vicum *Holm* oceano
 adfunditur; & ab ejus fonte lineâ ad opidum *Horsens* ductâ; inde angusto maris Svevici
 sinu. Infra *Chalos* fuere *Cobandi*: quorum terminus à septentrionibus modò descriptus
 est: à meridie duo sunt amnes, *Nipsa & Tobesket*: ab occasu & ortu, duo præfata maria.
 Inter *Cobandos* & *Singulones* medii fuere *Sabalingii.* horum limes à septentrionibus
 duo prædicta flumina: ab occasu & ortu, duo dicta maria: à meridie isthmus, qui *Sigu-*
 lones à septentrionibus claudit. Atq; hic equidem aptissimus modus visus est dividendi,
 ex mente *Ptolemæi*, Cimbricam peninsulam in VII populos. at utrum illi sic incolue-
 rint, an verò, ut plerique alii, hi quoque perverso ordine collocati sint à *Ptolemæo*,
 haud facilè dixerim. In propinquantibus tamen quia prorsus falsus est; de remotissimis
 40 cur ei quidquam credam, rationem non video. Quin hodiè regio ad dictum lacum est,
 vulgari vocabulo *Salling*; quod *Sabalingiorum* memoriam referre videtur.

Ceterum omnis ea regio, quæ inter dictos *Ptolemæi* Saxones Cimbrorumque porri-
 gitur, uno nunc vocabulo vulgò vocatur *Intland*, & Latinè *Intia*. quam ego antiquam
 esse adpellationem, è *Bedâ* discō. sic enim ille lib. I, cap. XV: *Angli de illâ patriâ, quæ*
Angulus (alia exemplaria Anglia) dicitur; & ab eo tempore usque manere deserta inter provin-
cias Itarum & Saxonum perhibetur. Cui adstipulatur *Fab. Quæstor Ethelverdus*, è regi-
 40 giâ Saxonum stirpe, his verbis: *Anglia vetus sita est inter Saxones & Gotos; habens opidum*
capitale, quod sermone Saxonico Slesvic, secundum verò Danos Haithby. Hinc ego credide-
 rim, omnium illorum VI populorum, quos hac eadem regione collocavit *Ptolemæus*,

40 commune fuisse nomen *JUTÆ.*

Haftenus igitur de *CIMBRICA PENINSULA*, & antiquissimis ejus incolis
CIMBRIS. qui primi omnium Germanorum, per maximam Europæ partem, victri-
 cia arma, CXXL circiter annos, circumferendo, magnum sibi nomen, & gloriam in-
 gentem quæsiiverunt.

CAP. XXIII.

De *INSULIS*, ante Cimbrorum, Saxonum, Chaucorum,
 Frisiorumque litora sitis.

50 **T**ERRIS Germaniæ Rhenum inter & Albim sinumque Codanum explicatis,
 insulæ nunc etiam, his terris objacentes, referantur. Ipsi Rheni insulas, intra
 extremum alveum ostiumque Flevum sitas, jam antea in Batavis atque Frisiis
 indicavi. De reliquis hinc, ad Cimbrorum usque peninsulam, sic *Plinius* lib. IV,
 cap. XIII: *Promontorium Cimbrorum; excurrens in maria longè, peninsulam efficit, quæ Car-*
tris appellatur. XXIII inde insule, Roman. armis cognita. earum nobilissime Burchana, Pa-
baria à nostris dicta, à frugis similitudine sponte provenientis; item Glessaria, à succino mi-
lissie appellata, à barbaris Austrania; præterque Aethania. Sternebantur universæ, ante
 Cimbrorum, Saxonum, Chaucorum, Frisiorumque litora: magnâ illâ, quam supra me-
 moravi,